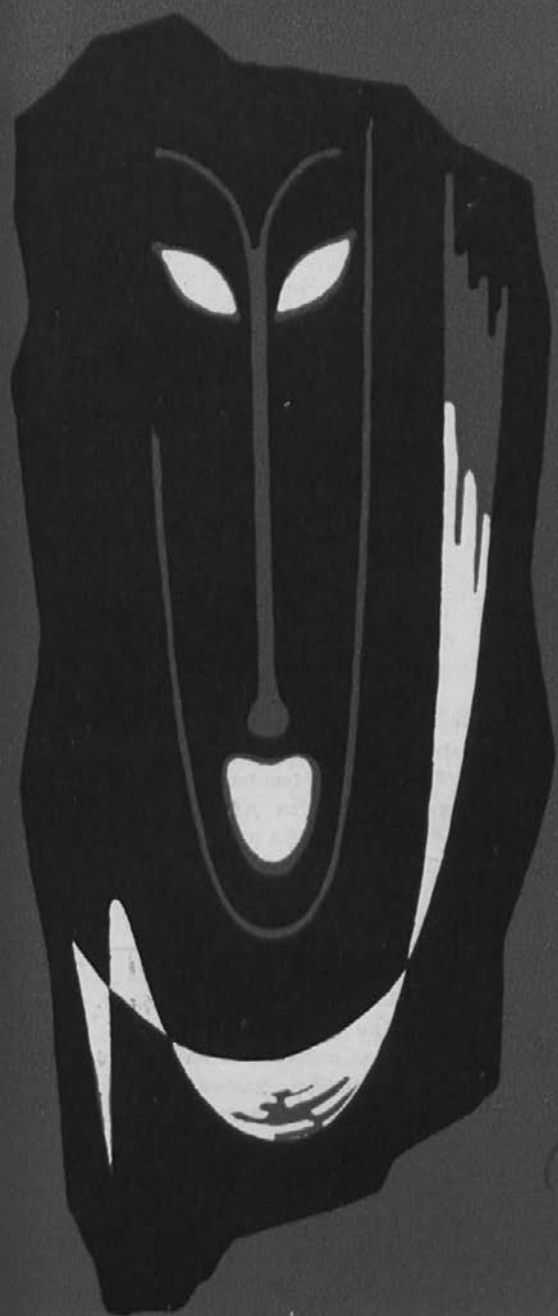

GLEDALISKI LIST
DRAME SNG

1958-59

8

Dopisniki »Gledališkega lista« Drame SNG v tujini: Mikolajtis Ziemovit, Warszawa, za Poljsko; — dr. Miroslav Pavlovsky, Brno, za Češkoslovaško; — Ossia Trilling, London, za Anglijo in Francijo; — dr. Friedrich Langer, Wien, za Avstrijo; — Fred Alten, Basel, za Švico; — dr. Paul Herbert Appel, Hamburg, za Zvezno republiko Nemčijo in Gerhard Wolfram, Berlin, za Nemško demokratično republiko.

Gledališki list Drame Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. — Lastnik in izdajatelj Slovensko narodno gledališče Ljubljana. — Urednik Lojze Filipič. — Osnutek za naslovno stran: Vladimir Rijavec. — Izhaja za vsako premiero. Naslov uredništva: Ljubljana, Drama SNG, poštni predal 27. — Naslov uprave: Ljubljana, Cankarjeva cesta 11. — Tiskala tiskarna Časopisnega podjetja »Slovenski poročevalec«, Ljubljana — Redakcija osme številke XXXVIII. letnika (sezona 1958-59) je bila zaključena 15. aprila, tisk pa je bil končan 10. maja 1959.

GLEDALIŠKI LIST
DRAME
SLOVENSKEGA
NARODNEGA GLEDALIŠČA
LJUBLJANA
OSEMINTRIDESETI LETNIK
SEZONA 1958/59 — ŠTEV. 8

OTTO LECK FISCHER
PROSTI DAN

JUBILEJNA PREDSTAVA
OB ŠTIRIDESETLETNICI
UMETNIŠKEGA DELA
ELVIRE KRALJEVE

OTTO LECK FISCHER

PROSTI DAN

Drama v dveh delih

Poslovenil **JARO DOLAR**

Režiser: ing. arch. **VIKTOR MOLKA**

Scena: **SVETA JOVANOVIČ**

Lektor: **MIRKO MAHNIČ**

Kostumograf: **MIJA JARČEVA**

Oče	PAVLE KOVIČ
Benny, starejši sin	STANE ČESNIK
Ida, Bennyjeva žena	VIKA GRILOVA
Lars, mlajši sin	POLDE BIBIČ
Marija, mati	ELVIRA KRALJEVA
Christian, krčmar	FRANCE PRESETNIK
Meta, natakarica	IVANKA MEŽANOVA
Oskrbnik	TONE HOMAR
Minna, mlado dekle	MIHAELA NOVAKOVA
Vera, hčerka	SLAVKA GLAVINOVA
Verin prijatelj	ALEKSANDER VALIČ
Plavolaska	MILA KAČIČEVA

Kostumi so izdelani v gledaliških delavnicah pod vodstvom
Eli Rističeve in Staneta Tancka

Inspicent: **Marijan Benedičič**

Odrski mojster: **Vinko Rotar**

Sepetalka: **Vera Podgorškova**

Masker in lasuljar: **Anton Cécié**

Razsvetljava: **Vili Lavrenčič**

Lojze Vene

ELVIRA KRALJEVA

**SLOVENSKI GLEDALIŠKI UMETNICI
ELVIRI KRALJEVI
OB ŠTIRIDESETLETNEM DELOVNEM JUBILEJU
NAJISKRENEJE ČESTITAJO,
SE Z OBČUDOVANJEM IN SPOŠTOVANJEM SPOMI-
NJAJO NJENIH PREŠTEVILNIH, NEPOZABNIH,
VELIKIH UMETNIŠKIH STVARITEV, S KATERIMI
JE V ŠTIRIDESETIH LETIH OBOGATILA SLOVENSKO
GLEDALIŠKO OMIKO
IN JI ŽELIJO NA NADALJNI ŽIVLJENJSKI POTI
NOVIH, ŠE VEČJIH UMETNIŠKIH VZPONOV**

**SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE,
NJEGOVI DELOVNI ZBORI, NJEGOVI
VODSTVENI ORGANI IN NJEGOVI
OBISKOVALCI**

ELVIRA KRALJEVA

K 40-LETNEMU JUBILEJU NJENEGA UMETNIŠKEGA DELA

Svojo gledališko pot je pričela Elvira Kraljeva pred štiridese-timi leti v Drami SNG v Mariboru. Gledališka kri pa se ji je zbu-dila že mnogo poprej. Že leta 1909 je kot 11-letna igrala v Sv. Ivanu pri Trstu v igrah, ki jih je uprizarjal dramski odsek Ciril Metodove družbe. In ko je odrasla v dekle, je nastopala pod vodstvom Milana Skrbinška v slovenskem gledališču v Trstu. Elvira Kraljeva je namreč Tržačanka, za Mariborčanko jo imajo v Ljubljani zato, ker je prišla l. 1941 po nemški okupaciji iz Maribora v Ljubljano.

Njen prvi nastop za angažma pred 40 leti v Mariboru, tedaj je bila Elvira Kraljeva po svojem poklicu magistratna uradnica, po svoji srčni zadevi pa vneta učenka Nušičeve dramatične šole, je opisal Pavel Rasberger (Dr. Pavel Strmšek, »10 let Narodnega gledališča v Mariboru«) takole: »Novembra meseca, nekega petka, je bila napovedana generalna vaja za »Moralo gospe Dulske«. Gospa Šetinska — »Mjelja« — je sporočila, da je bolna in ne ve, kdaj bo mogla igrati. Premiera je bila napovedana za drugi dan. Hitro se odloči Nučič za Kraljevo. Zvečer okoli devete ure smo jo šli iskat. Vlogo je prevzela ter igrala že prihodnji torek. In takrat se je odločilo... Bila je takoj angažirana. In od tedaj nam je poka-zala najrazličnejše kreacije: od France v »Revčku Andrejčku« do Veronike Deseniške, Desdemone, Ofelije in Hedvige Ekdalove v »Divji raci« in stare babice v »Lepi pustolovščini«. — »Ne boji se za svojo mladost, če ji umetniški nagon ustvarjanja vелеva, da mora biti stara, grda in smešna. Nasprotno, to zabava njo in nas.«

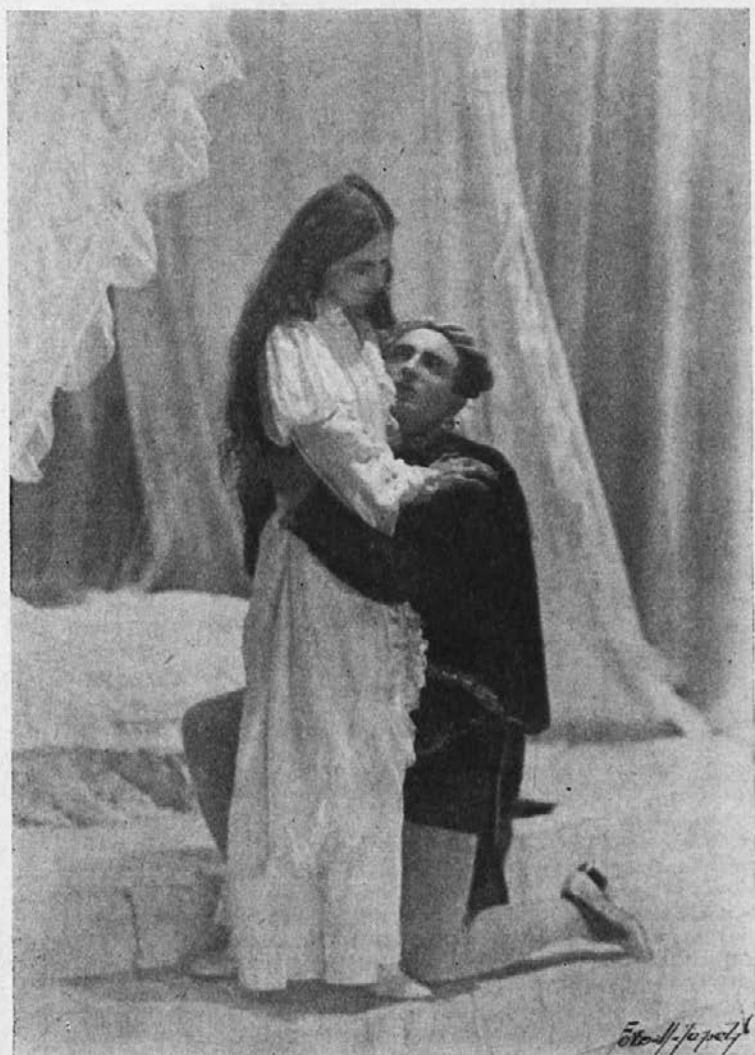
Očividčev opis mlade začetnice zajema nekatere bistvene po-teze Elvire Kraljeve kot igralke: njene odigrane vloge kažejo že njeno gledališko stroko, stroko sentimentalne igralke, končna opomba — njena požrtvovalna pripravljenost igrati vse, tudi smeš-ne, grde, stare like — daje naslutiti pravo gledališko kri. In v tej za mlado igralko skoraj neumljivi pripravljenosti, igrati vse, je, mislim, nekaj več kot zgolj skromnost mlade, plašne začetnice. Tu se skriva neka za Elviro Kraljevo zelo značilna, samoodpovedna poteza, da ljubi umetnost bolj kot samo sebe, bolj kot svojo osebo.

V tistem času pred 40 leti, ko je Elvira Kraljeva uspešno opravila svoj prvi nastop na poklicnem odru, je še neka druga Primorka zamenjala magistratno službo za deske, ki pomenijo svet, Vika Podgorska. Tudi njo je odkril Hinko Nučič in tudi njej je utrl pot preko svoje dramatične šole na mariborski oder, kjer je skupno z Elviro Kraljevo igrala nekaj sezon. Težko si je misliti dve mladi, ambiciozni igralki tako različnega temperamenta, tako raz-lične gledališke nadarjenosti in tako različnega osebnega reper-toarja. Vika Podgorska je pričela kot naivka, naivka z opaznim sex apelom, se razvila v spogledljivo bulvarskih salonk in proble-matično nerazumljeno ženo v komedijah zakonskega trikota ter dosegla svoj višek kot junakinja Shawove zgodovinsko konverza-cijske igre Svete Ivane, vedno in zmeraj na črti poudarjene ero-tične demonije.

Elvira Kraljeva pa si po svojem osebnem temperamentu osvoji prav nasprotno poluto gledališkega planetarija. Njeno izhodišče je

E. Kraljeva z J. Kovičem v Reynalovem »Grobu neznanega junaka«

E. Kraljeva kot Julija s pokojnim J. Rakušo kot Romeom

E. Kraljeva
kot Ivana
v Shawovi
»Sveti Ivani«

sentiment, ki čutne vtise in vzgibe poduševlja, jih sublimira v duševno področje, čutno strast utiša v notranjost in njen način doživljanja ter igralskega ustvarjanja je izrazito introverten — svoj razmeroma skromen čutni temperament izravnava z bogato notranjo igro v zadržanem in zastrtem, vedno malce tragično ali vsaj melodramatično obarvanem čustvenem izrazu.

Zato so njene, se pravi tako rekoč zanjo napisane vloge, predvsem tiste, ki ne slikajo uživajoče ljubezenske strasti, marveč tiste, ki kažejo ljubezen v pričakovanju, hrepenenje po ljubezni, ljubezenske motnje in težave, razočaranje in obup, odpoved v ljubezni, skratka, koprnečo in trpečo ljubezen, žene trpinke od še napol otroških žensk do trpko preizkušenih žena in dobrotnih tragičnih mater. V ta njen osebni repertoar spadajo: Nina v Cankarjevem Kralju na Betajnovi, Hanica v Haptmannovi Haničini poti v nebesa, Hedvika v Ibsenovi Divji raci, Alenka v Finžgarjevi Verigi in

**E. Kraljeva
kot Nastja
v M. Gorkega
drami »Na dnu«**

Majda v Finžgarjevem *Divjem lovcu*, Lojzka v Cankarjevih *Hlapcih*, Julija v Shakespearovem *Romeu in Juliji*, Ofelija v Shakespearovem *Hamletu*, Desdemona v Shakespearovem *Othellu*, Luiza v Schillerjevem *Kovarstvu in ljubezni*, Irina v Treh sestrah Čehova, učiteljica v Niccodemijevi *Učiteljici*, Veronika v Zupančičevi in Krestovi drami *Celjanov*, Ifigenija v Goethejevi *Ifigeniji*, in vmes in zlasti na koncu vrsta dobrotnih, trpečnih mater ter tudi karikaturnih tipov kakor so Cankarjeve *Mrmoljevke*, *dacarke* in *ekspeditorice* in druge smešne ženske šarže. Omenjene vloge so samo ožji izbor iz več kot sto petdeset njenih vlog, naštete so samo tiste, v katerih je njena gledališka osebnost zaživela v polnem umetniškem izrazu in v katerih sta se dramatikovo hotenje in njena odrska realizacija najbolj dovršeno ujemali in ujeli.

Za introvertni način doživljanja in oblikovanja Elvire Kraljeve je značilna vedno nekoliko pridvignjena, tragično ali vsaj melodramsko obarvana igra, ki jo je v zvezi z njeno izbrano, plemenito dikcijo usposabljal zlasti za klasični gledališki repertoar. Ta stran njene gledališke kulture, čut za lepoto in melodijo jezika, je že zgodaj odprl področje pri nas precej zanemarjene umetniške besede.

**E. Kraljeva
kot Olivija
v Shakespearovi
komediji
»Kar hočete«**

Gledališke odlike Elvire Kraljeve so jo privedle v njenih zrelih letih tudi v film, kjer smo jo gledali v Viharju na Balkanu, Na svoji zemlji in v obeh delih Vesne.

Nemara edina napaka Elvire Kraljeve kot umetnice in kot človeka je njena prevelika skromnost. Ko je ob umetniškem vodstvu režiserja J. Koviča že prerasla mariborsko Dramo, ji je še vedno ostala zvesta in v Ljubljano je prišla pravzaprav po sili razmer, z nemško okupacijo Maribora. In tako je vse, kar je ustvarila v teku 40-letnega dela kot tragična igralka, ustvarila tako rekoč iz lastnih sil, brez velikih vzorov v svetu, iz lastnega navdiha in iz navdiha našega narodnega genija in nemara jo dela prav to tako simpatično, zakaj vse njene kreacije, bodisi v klasičnem ali ljudskem ali modernem repertoarju, imajo eno skupno, nadvse prikupno potezo, odsevajo namreč duševni profil tihe, zadržane, v trpljenju preizkušene in poveljane slovenske žene, kakor živi v naši narodni pesmi in v delih Ivana Cankarja. In s to potezo svoje umetnosti si je Elvira Kraljeva osvojila častno mesto v galeriji naših velikih, nepozabnih gledaliških umetnic.

VLADIMIR KRALJ

IGRALSKI OPUS ELVIRE KRALJEVE

I.

VLOGE, KI JIH JE ELVIRA KRALJEVA ODIGRALA V DRAMI SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V MARIBORU

Sezona 1920—1921

Vojnović	Smrt majke Jugovića	Prva snaha
Arnold-Bach	Španska muha	Gusti
Shakespeare	Sen kresne noči	Hermija
Strindberg	Smrtni ples	Jenny
Lah	Noč na Hmeljniku	Julija
P. Petrović	Mrak	Jekica
Kadelburg-		
Blumenthal	Pri belem konjičku	Minka
Andrejev	Misel	Služkinja Saša
Maeterlinck	Vsiljenka	Hčerka
Ogrizović	Hasanaginica	Teta Hata
Vojnović	Ekvinočij	Anica
Šamberk	... ulica št. 15	Emilija Gorska
Sudermann	Tiha sreča	Helena
Tolstoj-		
Bataille	Vstajenje	Feodosja
Michaelis	Revolucijska svatba	Leontine
Suppé	Boccaccio	Filipa
Remec	Učiteljica Pavla	Milka

Sezona 1921—1922

Nušić	Svet	Nada
Cankar	Hlapec Jernej	Dekla
Majcen	Dedič velikega časa	Dana
Dostojevski-		
Birinski	Razkolnikov	Nastasja
Molière	Skopuh	Elise
Wilde	Pahljača lady	
	Windermere	Agata Carlisle
Jerome	Neznani prijatelj	Stazia
Ludwig	Dedni logar	Katarina
Remec	Kirke	Rozal
Galsworthy	Borba	Jevovka

Sezona 1922—1923

Nušić	Navaden človek	Zorka
Cankar	Hlapci	Lojzka
Molière	Namišljeni bolnik	Angelika
Lunaček	Ilirci	Sidonie
Andrejev	Dnevi našega življenja	Oiga Nikolajevna
Zagorka	Jalnuševčani	Klara
Spicar	Pogumni Tonček	Mati
Remec	Užitkarji	Kmečka žena
Arcibašev	Ljubosumje	Sonja
Schiller	Kovarstvo in ljubezen	Lulza
Balucki	Težke ribe	Helena
Strindberg	Velika noč	Eleonora
Zola-Busnach-		
Gastineau	Ubijač	Augustine
Ogrizović	Hasanaginica	Sultanija
Molière	George Dandin	Angelika

Sezona 1923—1924

Cankar	Kralj na Betajnovi	Nina
Gogolj	Zenitev	Arina Pantelejmo-
		novna

pon. Ogrizović	Hasanaginica	Sultanija
Thoma	Magdalena	Magdalena
Nestroy	Lumpacij vagabund	Pepca
pon. Molière	Namišljeni bolnik	Angelika
Balzac	Mercadet	Julija
Milčinski	Mogočni prstan	Princesa Viola
Wied	$2 \times 2 = 5$	Estera Ablova
Hauptmann	Hanice pot v nebesa	Hanica
Langer	Kamele skozi uho šivanke	Dama

Sezona 1924—1925

Cankar	Pohujšanje v dolini	Dacarka
Hervé	šentflorjanski	Vratarica
Nušić	Mam'zelle Nitouche	Barba
Molnar	Narodni poslanec	Julka
Parma	Liliom	Stara devica
Golia	Apolonov hram	Mamica
Sardou-	Petrčkove	Josette
de Najac	poslednje sanje	Marija Tschöll
Schubert. Berté	Razporoka	Služkinja
Sloboda	Pri treh mladenkah	Manica
Golar	Pri čaju	Agrafjona
Birinski	Vdova Rošlinka	Lizika
Strindberg	Moloh	Irina
Čehov	Peterček	Ofelija
Shakespeare	Tri sestre	Ele Delahey
Thomas	Hamlet	Roza
Schönthan	Charleyeva teta	
	Ugrabljene Sabinke	

Sezona 1925—1926

Remec	Zakleti grad	Marjetica
Mell	Tgra apostolov	Magdalena
Bolton-	Trnjulčica	Trnjulčica
Baeckers	George Dandin	Angelika
pon. Molière	Zlahtni meščan	Nicole
Molière	Cigani	Katarina
Dolinar	Hlapec Jernej	Tašca
Cankar	Sluga dveh gospodov	Beatrice
Goldoni	Beneški trgovec	Jessica
Shakespeare	Sadovi prosvete	Tanja
Tolstoj	Ognjenik	Sabina
Fulda	Marija Stuart	Hana Kennedy
Schiller	Peg, srček moj	Peg O'Connellova
Manners		

Sezona 1926—1927

Zupančič	Veronika Deseniška	Veronika
Thoma	Morala	Lina
Nestroy	Danes bomo tiči	Gospa Jelovškova
Molnar	Bajka o volku	Mati Vilme
Wildgans	Ljubezen	Mati
Görner	Pepelka	Pepelka
pon. Bolton-	Trnjulčica	Trnjulčica
Baeckers	Ognjenik	Sabina
pon. Fulda	Večni mladenič	Agí
Engel	Revček Andrejček	Franica
Morre	Tovariši	Starek
Strindberg	Za narodov blagor	Mrmoljevka
Cankar	Divji mož	Kraljična Rožica
Gaspari	Učiteljica	Marija Svetina
Niccodemi	Pasijon	Veronika
Deutsch	Svet	Katra
Nušić	Kar hočete	Olivija
Shakespeare		

Sezona 1927—1928

Gogolj	Revizor	Jevronija Petrovna
Kralgher	Skoljka	Strelovka
Görner	Sneguljčica	Sneguljčica
Averčenko	Igra s smrtjo	Nina Adolfovna
pon. Gaspari	Divji mož	Kraljična Rožica
pon. Shakespeare	Kar hočete	Olivija
Wedekind	Glasba	Elza Reisner
pon. Zupančič	Veronika Deseniška	Veronika
Predič	Polkovnik Jelič	Stana
pon. Görner	Pepelka	Pepelka
Hašek-Brod-		
Reimann	Dobri vojak Svej	Etelka
pon. Schubert- Berté	Pri treh mladenkah	Marija Tschöll
pon. Deutsch	Pasijon	Veronika
Caillavet-		
Flers-Rey	Lepa pustolovščina	Gospa de Trévillac
Nušč	Svet	Gospa Jeranova
Shakespeare	Othello	Desdemona
Dostojevski-		
Putjata	Idiot	Aglaja

Sezona 1928—1929

pon. Cankar	Hlapci	Lojzka
Guitry	Moj oče je imel prav	?
Jones	Gejša	Lady Constance
pon. Fulda	Ognjenik	Sabina
Zola	Therèse Raquin	Therèse Raquin
Gerald	Robert in Marjana	Mati
Kvapil	Oblaki	Marička
pon. Hašek-Brod-		
Reimann	Dobri vojak Svej	Etelka
Ibsen	Divja rasa	Hedvika
pon. Niccodemi	Učiteljica	Marija Svetina
Shakespeare	Romeo in Julija	Julija
Weiller	Proces Mary Dugan	?
Cormon-Grange	Oče Boštjan	Nina

Sezona 1929—1930

Vojnovič	Smrt majke Jugovića	Zvezda
pon. Zupančič	Veronika Deseniška	Veronika
Cankar	Pohujšanje v dolini	
	šentflorjanski	Ekspeditorica
Maeterlinck	Stilmondski župan	Bela
Zapolska	Morala gospe Dulske	Mjelja
Pagnol	Velika abeceda	Gospodična Muche
Klabund	Krog s kredo	Cang-Haitang
Dobovišek	Radikalna kura	Jerica
pon. Caillavet-		
Flers-Rey	Lepa pustolovščina	Gospa de Trévillac
Prsyzbyszewski	Sneg	Bronka
Vautel-Chaine	Naš gospod župnik	Geneviève
Novačan	Herman Celjski	Veronika
Kraigher	Na fronti sestre Žive	Sestra Živa
Snuderl	Pravljica o rajski ptici	Ivanka
Hauptmann	Bobrov kozuh	Gospa Motesova

Sezona 1930-1931

Nušč	Gospa ministrica	Dara
pon. Shakespeare	Sen kresne noči	Hermija
Maugham	Sveti plamen	Stella
pon. Andrejev	Dnevi našega življenja	Olga Nikolajevna
Achard	Zivljenje je lepo	Miky
Raede	Aladin	Princesa Baldubrudur

Wedekind
Arnold-Bach
Shaw
Frank
Finžgar
Rehar
Antoine-Lery
Grum
M. Skrbinšek

Duh zemlje
Odgojena noč
Ljubimec
Karel in Ana
Veriga
Učlovečenje
Leseni konji
Dogodek v mestu Gogi
Labirint

Grofica Geschwitz
Sonja
Grace
Ana
Alena
Ona
Jeaninne
Hana
Vida-Odetta

Sezona 1931-1932

Jonson
Anet
Gorinšek
Kulundžić
Real-Ferner
Silih
Langer

Volpone
Mayerling
Rdeča kapica
Skorpijon
Trije vaški svetniki
Kaverna
Izpreobrnitev
Ferdiša Pištore

Colomba
Mary Vetsera
Babica
Mama
Marianca
Milena
Tereza

Sezona 1932-1933

Cankar
Goldoni
Golar
pon. Real-Ferner
Kreft
pon. Nušić
May
Ostrovski
pon. Langer

Za narodov blagor
Zvedave ženske
Dve nevesti
Trije vaški svetniki
Celjski grofje
Gospa ministrica
Moje dete
Nevhita
Izpreobrnitev
Ferdiša Pištore

Matilda
Rosaura
Minica
Marianca
Veronika
Dara
Kitty
Katarina Kabanova

Hašek-Brod
Reimann
Raynal
Preradović
Dehmel
Szaniawski
Benatzky

Dobri vojak Švejk II.
Grob neznanega vojaka
Se li razumemo?
Clovekoljubci
Mornar
Adieu, Mimi

Tereza
?
Auda
Lili
Ana
Felcija
Madeleine

Sezona 1933-1934

Krleža
Conners
Vombergar
Capek
Sremac-Kosan
Jurčič-Delak
pon. Cankar
pon. Bolton-
Beackers
Deval
Turgenjev
Goetz
Stolba
Ibsen

Gospoda Glembajevi
Roksi
Voda
R. U. R.
Pop Cira in pop Spira
Deseti brat
Kralj na Betajnovi

Sestra Angelika
Roksi
Katrica
Robotka Helena
Melanija
Manica
Nina

Trnjulčica
Gospodična
Mesec dni na deželi
Hokuspokus
Stari grehi
Nora

Trnjulčica
Gospodična
Natalija Petrovna
Agda Kjerulf
Nina Doudlova
Gospa Linde

Sezona 1934-1935

pon. Shakespeare
pon. Cankar
Scheinpflugova
Nušić
Golouh
Feldmann
Sorli
Katajev
Buš-Fekete

Hamlet
Hlapci
Gugalnica
Zalujoči ostali
Od zore do mraka
Profesor Žič
Blodni ognji
Kvadratura kroga
Trafika

Ofelija
Lojzka
Marianca
Tanasijeva žena
Lisica
Marija
Melanija
Tonja
Hardegg

Sezona 1933—1936

Dostojevski-
Debevec
Molière
Arx
Werner
Franck
Kreft
Rostand
pon. Sorli
Kranjc
Skvarkin

Bratje Karamazovi
Tartuffe
Izdaja pri Novari
Medvedji ples
Vihar v kozarcu
Malomeščani
Vest
Blodni ognji
Direktor Campa
Tuje dete

Grušenjka
Angelika
Turmannova mati
Slakova
Liza
Slava Mojskrčeva
Luiza
Melanija
Marija
Raja

Sezona 1936—1937

Tolstoj
pon. Cankar
Begović
Zigon
Beneš
Nušić
Ortner
Shaw
Werner
Fall
pon. Kraigher
Capek
pon. Real-Ferner

Zivi mrtvec
Pohujšanje v dolini
šentflorjanski
Božji človek
Kadar se utrga oblak
Sveti Anton
Dr.
Čevljar Anton Hitt
Sveta Ivana
Na ledeni plošči
Dolarska princesa
Skoljka
Bela bolezen
Trije vaški svetniki

Liza
Ekspeditorica
Mara
Ana
Druga prodajalka
Sojka
Ana
Ivana
Teta Mali
Miss Thompson
Strelovka
Mati
Marijanca

Sezona 1937—1938

Gogolj
Preradović
Schiller
pon. Real-Ferner
pon. Capek
Snuderl
Dickens
pon. Zupančič
pon. Krlježa
Hoffmannsthal
Janković
Finžgar

Revizor
Najboljša ideja tete Olge
Marija Stuart
Trije vaški svetniki
Bela bolezen
Lopovščine
Cvrček za pečjo
Veronika Deseniška
Gospoda Glembajevi
Slehnrik
Sreča d. d.
Divji lovec

?
Olga
Elizabeta
Marijanca
Mati
Milica
Dotka
Veronika
Sestra Angelika
Vera
Astorjeva
Maruša

Sezona 1938—1939

Shakespeare
Nušić
Standeker
Fodor
Stimac
pon. Werner
Bevk
Shaw
Langer
Cajnkari

Kar hočete
Pokojnik
Prevara
Matura
Avtomelody
Na ledeni plošči
Partija šaha
Pygmalion
Stevilka 72
Potopljeni svet

Marija
Agnja
Hana
Dr. Ana Matè
Baronica
Teta Mali
Služkinja
Higginsova
Gospa Marta
Klara Vignyjeva

Sezona 1939—1940

pon. Cankar
pon. Finžgar
pon. Kreft
Bekeffi
pon. Shaw
Knittel
pon. Shakespeare
Benedetti
O'Neill
pon. Arx

Hlapec Jernej
Veriga
Celjski grofje
Neopravičena ura
Pygmalion
Via mala
Othello
Trideset sekund ljubezni
Ana Christie
Izdaja pri Novari

Tašča
Alena
Veronika
Kafka
Higginsova
Gospa Richenauška
Desdemona
Tehničarka
Ana
Turmannova mati

Sezona 1940—1941

Rostand
Gorki
F. Kozak

Cyrano de Bergerac
Na dnu
Lepa Vida

Sestra Marguerite
Zavrženka
Borinova

(Sestavil Danilo Veber)

II.

VLOGE, KI JIH JE ELVIRA KRALJEVA ODIGRALA V DRAMI SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALISCA V LJUBLJANI

Sezona 1940—1941

O'Neill
Knittel
Scheinflugova

Ana Christie
Via Mala
Okence

Ana 4
Gospa Richenauška 8
Gospa Dynybylova 3

15

Sezona 1941—1942

Caillavet-Flers-
Rey
Goethe
Molière
Cankar
Niccodemi

Lepa pustolovščina
Ifigenija na Tavridi
Sola za žene
Kralj na Betajnovi
Učiteljica

Gospa de Trevillac 13
Ifigenija 2
Georgetta 11
Francka 9
Marija Svetina 3

33

Sezona 1942—1943

pon. Scheinflugova
pon. Cankar
pon. Niccodemi
Gregorin

Okence
Kralj na Betajnovi
Učiteljica
Oče naš...

Gospa Dynybylova 2
Francka 4
Marija Svetina 5
Gospa,
Martina.

Jurčič-Golia
Pirandello
Strindberg
Bracco
D'Annunzio
Strindberg

Deseti brat
Šest oseb išče avtorja
Oče
Prava ljubezen
Jorijeva hči
Nevesta s krono

Uboga mati 17
Lektorica 19
Igralka 6
Dojilja 6
Krčmarica 13
Teodula di Cinzio 7
Kerstina mati 8

84

Sezona 1943—1944

pon. Jurčič-Golia
pon. Strindberg
Tavčar-Sest
Goldoni
Forster
Leskovec
Molière
Kleist
Cankar
Pregelj
Schönherr
Schiller

Deseti brat
Nevesta s krono
Cvetje v jeseni
Kavarnica
Robinzon ne sme umreti!
Vera in nevera
Namišljeni bolnik
Razbiti vrč
Lepa Vida
Azazel
Zemlja
Marija Stuart

Lektorica 5
Kerstina mati 11
Luca 16
Placida 10
Mrs. Drinkwater 10
Dagarinka 6
Toinetta 19
Brigita 3
Vidina mati 10
Suzana 9
Dekla Katra 9
Hana Kennedy 6

114

Sezona 1944—1945

Cankar	Jakob Ruda	Marta	11
Kunčič	Triglavska roža	Matičevka	8
pon. Schiller	Marija Stuart	Hana Kennedy	9
Shaw	Pygmalion	Pearceova	9
Lagerlöf-Bego-			
vičeva	Gösta Berling	Mati	8
Grillparzer	Ljubezni in morja valovi	Herina mati	5
Majcen	Matere	Lebarka	2
			52

Sezona 1945—1946

Cankar	Za narodov blagor	Katarina	23
Kornejčuk	Misijski mr. Perkinsa	Čumačenkova	12
	v deželo boljševikov	Georgetta	18
pon. Molière	Sola za žene	Zenica	23
Zupan	Rojstvo v nevihti	Marija	15
Nušić	Pokojnik	Tona	34
Goldoni	Primorske zdrahe	A. G. Grečeva	16
Simonov	In tako tudi bo	Frančiška	10
Torkar	Velika preizkušnja	Mme Oblomok	16
Gorbatov	Mladost očetov	Marthy Owen	1
pon. O'Neill	Ana Christie		168

Sezona 1946—1947

Kreft	Velika puntarija	Gubčeva žena	24
Molière	Učene ženske	Martina	23
pon. O'Neill	Ana Christie	Marthy Owen	19
Vodopjanov-La-			
ptev	Družinska sreča	Kuzminičina	2
pon. Cankar	Kralj na Betajnovi	Hana	25
Car Emin	Na straži	Flora	2
Shaw	Hudičev učenec	Žena strica	
		William	1
Afinogenov	V tajgi	Ljubov Semjo-	
		novna	17
Bor	Raztrganci	Rutarica	1
			114

Sezona 1947—1948

Levstik-Kreft	Tugomer	Kajaznica	7
		Vrza	25
Nušić	Gospa ministrica	Teta Savka	27
pon. Afinogenov	V tajgi	Ljubov Semjo-	
		novna	2
Kranjec	Pot do zločina	Verona Antaličeva	25
			88

Sezona 1948—1949

Turgenjev	Mesec dni na kmetih	Lisaveta Bogda-	
		novna	18
pon. Levstik-Kreft	Tugomer	Vrza	4
Kreft	Kranjski komedijanti	Lucia Bartolini	36
Cankar	Hlapci	Kmetica	35
D'Usseau-Gow	Globoko so korenine	Bella Charles	29
pon. Kranjec	Pot do zločina	Verona Antaličeva	2
Gribojedov	Gorje pametnemu	Grofica-babica	15
pon. Molière	Sola za žene	Georgetta	8

Sezona 1949—1950

pon. Molière	Sola za žene	Georgetta	6
pon. D'Usseau-Gow	Globoko so korenine	Bella Charles	12
pon. Cankar	Hlapci	Kmetica	14
		Kalandrovka	1
pon. Cankar	Za narodov blagor	Katarina	13
pon. Kreft	Kranjski komedijanti	Lucia Bartollini	48
Miller	Vsi moji sinovi	Sue Bayliss	16
pon. Gribojedov	Gorje pametnemu	Grofica-babica	10
Kraigher	Školjka	Strelovka	17
Goethe	Egmont	Klaričina mati	11

118

Sezona 1950—1951

pon. Kraigher	Školjka	Strelovka	3
Lorca	Dom Bernarde Albe	Ponzia	23
Cankar	Pohujšanje v dolini		
	Šentflorjanski	Dacarka	34
pon. Goethe	Egmont	Klaričina mati	13
pon. Cankar	Za narodov blagor	Katarina	5
Kozak	Profesor Klepec	Profesorica	14
Finžgar	Razvalina življenja	Mica Slana	15
Ibsen	Stebri družbe	Betty Bernickova	3

110

Sezona 1951—1952

L. N. Tolstoj	Moč teme	Matrjona	25
pon. Kozak	Profesor Klepec	Profesorica	4
pon. Finžgar	Razvalina življenja	Mica Slana	5
pon. Kreft	Kranjski komedijanti	Lucia Bartollini	24
pon. Cankar	Hlapci	Kalandrovka	14
Anouilh	Povabilo v grad	Capulatova	15

87

Sezona 1952—1953

pon. Finžgar	Razvalina življenja	Mica Slana	1
pon. Anouilh	Povabilo v grad	Capulatova	4
pon. Cankar	Kralj na Betajnovi	Hana	20
Gogolj	Revizor	Hlopova	17
pon. Shaw	Pygmalion	Pearceova	17
Kulundžić	Človek je dober	Polina	12

71

Sezona 1953—1954

pon. Cankar	Hlapci	Kalandrovka	8
pon. Shaw	Pygmalion	Pearceova	9
Torkar	Pravljica o smehu	Ježevka	16
Hecht			
Mac Arthur	Prva stran	Mrs. Grant	19
Harris	Molčeca usta	Maggie McDona-	15
		dova	

67

Sezona 1954—1955

Rostand	Cyrano de Bergerac	Roksanina duenja	21
pon. Harris	Molčeča usta	Maggie McDona-	dova 1
pon. Shaw	Pygmalion	Pearceova	16
Goldoni	Lažnik	Colombina	25
Golia	Princeska in pastirček	Tetka	18
Bruckner	Elizabeta Angleška	Anne	20
Hellmanova	Dekliška ura	Agatha	20
pon. Cankar	Hlapci	Kalandrovka	3
Galsworthy	Okna	Joan March	16

134

Sezona 1955—1956

Miller	Lov na čarovnice	Rebecca Nurse	27
Lorca	Svatba krvi	Tašča	21
Čehov	Tri sestre	Anfisa	20
pon. Cankar	Hlapci	Kalandrovka	16
Giraudoux	Norica iz Chaillota	Constance	16

100

Sezona 1956—1957

pon. Cankar	Hlapci	Kalandrovka	4
pon. Cankar	Pohujšanje v dolini šentflorjanski	Stacunarka	22
Brecht	Kavkaški krog s kredo	Makina Abakidze,	Aniko Vahnadze 7

33

Sezona 1957—1958

Denger	Minuto pred dvanajsto	Marija Bornemann	4
pon. Kreft	Kranjski komedijanti	Lucia Bartollini	4
Zmave	V pristanu so orehove lupine	Matilda	19
pon. Cankar	Hlapci	Kalandrovka	3
L. N. Tolstoj-	Ana Karenina	Pestunja	9
Volkov			

39

Sezona 1958—1959

pon. Cankar	Hlapci	Kalandrovka	
pon. L. N. Tolstoj-	Ana Karenina	Pestunja	
Volkov	Za narodov blagor	Katarina	
pon. Cankar	Henrik V.	Alisa	
Shakespeare	V pristanu so orehove lupine	Matilda	
pon. Zmave	Prosti dan	Marija	
Fisher			

V OSEMNAJSTIH SEZONAH DELA V DRAMI SNG V LJUBLJANI, JE ELVIRA KRALJEVA ODIGRALA 81 VLOG V 83 DELIH S 157 PREDSTAVAMI.

(V tem povzetku ni upoštevano njeno delo v tekoči sezoni 1958—1959, ki ga sicer zgoraj že navajamo.)

(Sestavil Dušan Skedl.)

MAJHNA POSTAJA OB VELIKI CESTI

Majhna postaja ob veliki cesti. Čisto majhna, nepomembna. Taka z vrtičkom in rožami na oknih in čipkastimi zavesami. Taka, mimo kakršnih drve brzi vlaki z nezmanjšano naglico in na kakršne se potniki v teh drvečih vlakih sploh ne ozrejo, zakaj mudi se jim. Nestrpni gledajo na uro in v vozni red.

Točneje: gledamo.

Zakaj psihoza atomskega stoletja v splošnem in bujno vrvenje novih oblik družbenega življenja pri nas vodita današnjega človeka v naglico, v nestrpno hlastanje, v tempo življenja, ki postaja že prenagel, da bi se bilo sploh mogoče ustavljati ob majhnem, drobnem, na videz nepomembnem, recimo na taki majhni postaji ob veliki cesti.

Otto Leck Fischer pa nas s svojo igro o prostem dnevu žene, matere in gospodinje zaustavi prav na taki majhni postaji ob veliki cesti.

Zaustavi nas ob majhnem, vsakdanjem, preprostem človeku, in nič noče slišati, da se nam mudi naprej, da smo nestrpni, nervozni in že rahlo histerični, ker hitimo na zelo važno sejo, konferenco ali zasedanje, na zelo pomemben in velik posel, in prav nič nam ne verjame, ko mu zatrjujemo, da nas njegova preprosta, resnično vsakdanja — največji nestrpneži bi rekli: do banalnosti vsakdanja in celo sentimentalna — zgodba ne zanima, ker da o človeku, o kakršnem on piše in kakršnega nam v svoji igri o prostem dnevu predstavlja, že zdavnaj, takorekoč iz šolskih čitank vse vemo, da je naš čas pre-

**E. Kraljeva
kot Veronika
v »Celjskih gro-
fih« Bratka
Krefta**

dragocen in da, če že izjemoma preberemo kako knjigo ali še bolj izjemoma »žrtvujemo« dve uri in dva odstotka svoje mesečne plače za gledališče, hočemo videti nekaj velikega, izjemnega, pomembnega, najrajši še komedijo, če ne, pa vsaj dramo o človeku, razpetem v usodne prelomnice časa, politike, strasti in hotenj.

Toda Otto Leck Fischer je trmast: ne spusti nas naprej in tako se z njim ustavimo na majhni postaji ob veliki cesti.

Za majčkenimi okenci te majhne postaje ob veliki cesti živijo ljudje, kakršnih milijoni živijo v vsej betonski prostranosti današnjega sveta.

Preprosti, vsakdanji, tako imenovani mali ljudje, ki pa so v resnici veliki v svoji človeški pristnosti, v svoji globoki človečnosti.

Mali ljudje, ki ohranjajo pristne, prave človeške odnose, se pote nad domačimi nalogami svojih otrok, tuhtajo o težavah svojih dragih,

**E. Kraljeva kot
M. de Trevillac
(Caillavet-Flers-Rey:
»Lepa pustolovščina«**

o njihovih in svojih bolečinah ter redkih veselih trenutkih, garajo in znajo s trdo, raskavo roko tako čudovito nežno pobožati cvet, ki so ga vzgojili na temnem vrtičku.

V Fischerjevi igri se ti ljudje izpovedujejo v svoji preprosti, a zato tem bolj dragoceni, pristni in globoki človečnosti.

Igra »Prosti dan« je drobna, miniatura tragedija, kakršna se dogaja tisočkrat vsak dan in vsako uro sredi med nami. Pristna in topla, neposredna, preprosta igra o preprostih ljudeh, ki so v dramskih osebah upodobljeni plastično in živo, igralsko in gledališko hvaležna, poetična, brez sentimentalnosti, na svoj način pretresljiva. Dramsko delo, ki ima — kljub temu, da ju po umetniški moči in prepričevalnosti ne doseza — določena vsebinska, etična in stilna sozvočja z Wilderjevim »Našim mestom« in z Millerjevo »Smrtjo trgovskega potnika«.

O. L. Fischer nam v »Prostem dnevu« približa drobno podobo iz širokega življenja, ki bi jo v svoji hlastajoči naglici gotovo prezrli in odvihrali mimo nje na svoje večne seje in na svoje velike in pomembne posle. To stori s prepričevalno umetniško silo, ki docela upravičuje vzdevek, ki ga je dal Fischerju neki švicarski kritik: pesnik vsakdana.

In ta drobni detajl iz širokega življenja, osvetljen in upodobljen z močjo pesnika vsakdana, je pomemben, človeško vreden in presrečljiv.

Bežni postanek na majhni postaji ob veliki cesti nam je postal veliko, lepo in dragoceno doživetje.

L. F.

**E. Kraljeva
kot mati v
»Izdaji pri
Novarri«**

OTTO LECK FISCHER,

danski pisatelj (1904—1956) je svojo pisateljsko pot začel s socialnimi romani, ki so pri bralcih in pri kritiki naleteli na zelo lep sprejem. Od l. 1934 dalje, ko je doživela krstno uprizoritev njegova prva drama, sodi med najpogostejše uprizarjane skandinavske dramske pisatelje. Tudi za Fischerjeva dramska dela so značilni socialni tematski podarki. Napisal je tudi številne scenarije in radijske igre ter več let vodil zvezo danskih dramatikov kot njen predsednik. Leta 1955, malo pred nenadno smrtjo, je prejel za svoje zadnje dramsko delo »Kruh oblasti« nagrado za najboljšo dramo skandinavskih držav.

»Prosti dan« je po krstni predstavi v Kjoebenhavenu z velikim uspehom prešel številne evropske odre. V ilustracijo dva značilna odlomka iz danskih kritik po krstni predstavi: »Fischer natanko pozna ton in družbeno sredino... vse je pristno, prepričevalno in tenko občuteno« (»Berlingske Titende«); »V tej svoji najboljši drami je Fischer dvignil svoj svet v poetično sfero in posrečilo se mu je, da je svojim osebam vdihnil živo življenje. Nova je nesentimentalna upodobitev tako sentimentalne figure kot je Marija... zapletene duševnosti te preproste žene.« (»Politiken«).

JUBILEJNI POMENEK

MAGNETOFONSKI ZAPIS POMENKA Z OBČINSTVOM OB STIRI-
DESETLETNICI DRAME SNG DNE 6. FEBRUARJA 1959 OB 17. URI
V AVDITORIJU DRAME

(Nadaljevanje)

In tako se je zgodilo, da je nekako v tridesetih letih zavela v našo Dramo sveža pomlad. To pomlad bi označil kot mladeniško dobo našega dramskega gledališča. Nastopijo nove sveže moči, novi mladi režiserji Bojan Stupica, Ciril Debevec in pozneje Bratko Kreft — vsi rojeni gledališčniki in vsak zastopnik neke svojske smeri. Te smeri dajejo delu pestrost in razgibanost, približujejo odrske upodobitve sodobnemu življenju in okusu. Takisto osvežujoče učinkujejo nastopi mlajših dozorevajočih moči: Mira Danilova, Lojze Petokar, Sava Severjeva, Vida Juvanova, Vladimir Skrbinšek poleg starejših B. Pečka in L. Drenovca, Ivan Jerman in Ivan Cesar ter Edvard Gregorin, Mila Saričeva s svojo zrelo odrsko igro, Elvira Kraljeva, mladi Slavko Jan in Ančka Levarjeva ter pozneje še Stane Sever. Intendantu Zupančiču in direktorju Pavlu Golji se pridruži kot dramaturg kritično-analitični duh Josipa Vidmarja. Malo provincialno gledališče se pne v strmem navpičnem loku proti obzorjem sodobne svetske gledališke ustvarjalnosti. Z uprizoritvijo Krleževe trilogije v Gavellovi režiji, z novo interpretacijo nekaterih Cankarjevih in Shakespearovih dram (»Vihar«, »Kralj Lear«), z režijami Strindbergovih del je dala Drama pričevanja o resnično umetniški režijski in igralski zmogljivosti, z uprizarjanjem sodobnih iger, kot sta Grumov »Dogodek v mestu Gogi« in ameriška »Simfonija 1937«, pa je stopila v korak z najsodobnejšim dramskim in odrskim snovanjem na svetu. Dominantna postava

E. Kraljeva kot Majda v Finžgarjevem »Divjem lovcu«

**E. Kraljeva
kot Nina
v Cankarjevem
»Kralju na
Betajnovi«**

v tem obdobju je poleg Marije Vere I. Levar kot najmočnejša igralska osebnost. Njegovi liki starega Glembaja, Gobsecka, Mercadeta, Volpona, Leara in celo precej problematičnega Macbetha ter še mnogih drugih so pozornejšemu takratnemu gledalcu verjetno še danes v prav tako svežem in neizbrisnem spominu, kakor današnjemu gledalcu, recimo, kak Azdak ali Gornik Staneta Severja — toda, saj ne pišem nekrologa! Pokazalo se je, da mora vsaka generacija tudi v gledališču prispevati svoj delež. In čim tvornejša je generacija, tem bogatejši in rodovitnejši je ta delež. In kakor je dal rod po prvi svetovni vojni v tedanjem vseobčem ekspresionističnem vretju z uspelo uprizoritvijo take klasične drame anticipiranega ekspresionizma, kot je Büchnerjev »Vojček«, živo pričo svoje umetniške prizadevnosti in moči, tako je drugi rod pred drugo svetovno vojno odpiral v gledališču nova obzorja, ki so se razodevala v poglobljeni, čim naravnejši igri in čim sodobnejšem izrazu. In potem —

**E. Kraljeva kot
Alenka
v Finžgarjevi
»Verigi«**

potem je prišla okupacija. Okupacija pomeni v knjigi slovenske kulture samo — dolg, črn pomišljaj. (V vseh štirih vojnih letih sem videl na odru Drame samo en akt Goethejeve »Ifigenije«.)

Ko pa je vojna vihra minula, je bilo treba vse začeti znova in na novo. Nastopajo nove moči, starejše dozorevajo. Toda prva povojna leta so bila revolucionarno preveč razgibana, da bi moglo gledališče osredotočiti nase dovolj intenzivno pozornost občinstva, dasi so se tudi v teh sezonah upnizarjale umetniško dovolj polnovredne predstave, tako po igralski kakor tudi po režijski strani. Šele ko se je ansambel v teku sezon razmeroma konsolidiral ter se zlił v homogenejšo celoto, je tudi občinstvo posvetilo potrebno pozornost gledališču kot važnemu činitelju v vsaki družbi, posebno pa v naši današnji. Situacija danes je jasna. Vzpon očiten. Mnogotera znamenja pričajo, da je Drama SNG na pravi poti in da stopa, ako se ne motim, v novo fazo svojega razvoja — v fazo zrele moškosti. Porok za to so nam nekatere predstave, kakor na primer »Smrt trgovskega potnika« ali »Pogled z mostu« ali »Henrik IV.« ali pa Cankarjevi »Hlapci«. Porok

**E. Kraljeva
kot Lizaveta
v Tolstojevem
»Živem
mrtvecu«**

za to so nam končno režiserji in igralci, starejši, ki odhajajo, in mlajši, kot na primer — toda še enkrat: saj ne pišem nekrologa!

Ko torej zaključujem svoj bežni spominski sprehod po že odmaknjenih časih naše Taliže, želim Drami SNG sporočiti svoje najboljše želje ob njenem prazniku. Dejal sem že, da mora vsak umetniški rod izpolniti naloge, ki so mu naložene. Tako je vendarle potrebno, da naša osrednja gledališka ustanova vsako desetletje pregleda svoje delo in si poda obračun o njem, kajti jubilej je samo obračun.

L. FILIPIČ: Obema, Jušu Kozaku in Franu Albrehtu iskrena zahvala in lep pozdrav s tega našega zbora!

Igralca Staneta Severja Vam pač ni treba predstavljati.

Dragi tovariš Stane, v umetniški zbor Drame SNG ste se vključili v času, ko je gledališče že doseglo — tako repertoarno kot izvajalsko — lepe uspehe, a so ga vendar in kljub tem uspehom vladajoči krogi obravnavali kot nujno zlo, kot nekaj, kar je pravzaprav odveč in nepotrebno. Perspektive gledališkega umetnika so bile tedaj vse prej kot vzpodbudne. Ali bi nam hoteli povedati nekaj besed o tem času? Morda

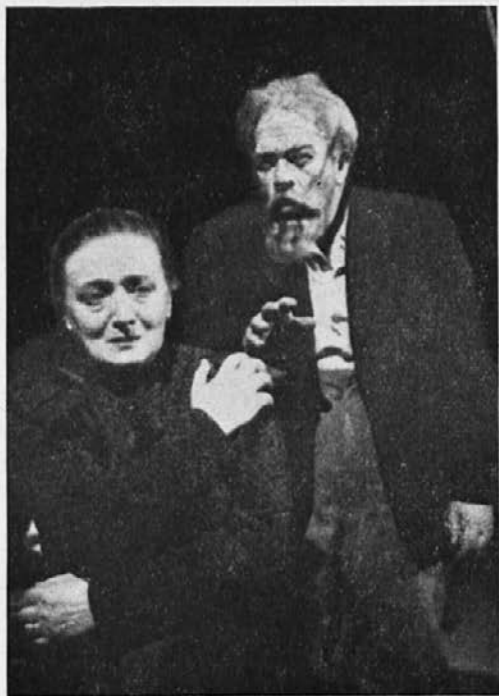

**E. Kraljeva kot Gruša
v »Bratih Karamazovih«
F. M. Dostojevskega — z njo na
sliki M. Furijan. (S tem po-
pravljamo neljubo na-
pako v lanskem letni-
ku GL na str. 201, kjer
je v komentarju k tej
sliki pomotoma nave-
dena B. Rasberger-
Verdonikova)**

v prvi vrsti o tem, kaj Vas je gledališke delavce takrat — da se tako izrazim — držalo moralno pokonci, in kaj Vam je vlivalo moč, da ste kljub neugodnim pogojem dosegali take uspehe kot jih izpričuje zgodovina?

S. SEVER: Ko sem pred petindvajsetimi leti stopil z najvišje stojičega prostora v tej gledališki hiši, s prostora, ki mu v omikanem jeziku pravimo galerijsko stojišče, v žargonu pa, ki priča, da je bil v tej hiši nekaj časa nekdo drug gospodar, in ki se mu pravi po njem »Ochsenstand«, semle na tele deske, najprvo kot statist, pozneje kot igralec, mi je bilo pri tem sestopu z najvišjega na skoraj najnižji prostor v tem gledališču precej težko. Kajti zavedal sem se, da stopam med ansambel, ki je po svoji predanosti in požrtvovalnosti že takrat v mogoče najneugodnejših prilikah dosegel evropsko kvaliteto. Na tem odru sem našel takrat čudovite ljudi. Kljub finančni bedi, v kateri je takrat živelo gledališče, sem našel veliko odrsko kulturo, pa tudi mnogo srčne kulture svojih bodočih kolegov. Pomagali so mi na vsakem koraku, da sem se kar najhitreje vključil v ansambel. Kot so omenili tudi predgovorniki, tisti časi za moje početje niso bili nič kaj rožnati, toda noben slovenski igralec se ni odločil, da stopi na odrske deske zaradi tega, ker naj to pomeni neki boljši, višji življenjski standard, vsakdo je to storil iz notranjega poklica in je bil pripravljen za ta notranji klic tudi nekaj pretrpeti. Taka je bila vsa

**E. Kraljeva kot
Hana v Cankarje-
vem »Kralju na
Betajnovi« s
P. Kovičem
kot Kantorjem**

generacija pred mano, taka, upam, je tudi moja generacija, ki ji pripadam. Zelim tudi svojim najmlajšim kolegom, ki so že užili in še uživajo plod naše socialistične stvarnosti, to je, da so si že pred vstopom na te deske pridobili potrebno strokovno izobrazbo, da se tudi ta rod ne bo izneveril tradiciji naše stare generacije čudovitih slovenskih gledaliških ljudi.

L. FILIPIČ: Med nami je slovenski književnik, gledališki kritik, prevajalec in bivši ravnatelj Drame SNG, predsednik Društva slovenskih književnikov, Matej Bor.

Dragi tovariš Matej, s slovenskim gledališčem ste povezani že izpred vojne kot gledališki kritik, za tem posebno intimno in intenzivno s slovenskim gledališčem na osvobojenem ozemlju med osvobodilno borbo. Po osvoboditvi ste vodili Dramo SNG kot ravnatelj, a zdaj za to gledališče pišete in prevajate. Ali bi nam hoteli najprej povedati nekaj iz svojih spominov na partizansko gledališče, se pravi, na Slovensko narodno gledališče na osvobojenem ozemlju?

M. BOR: Moji spomini na Slovensko narodno gledališče na osvobojenem ozemlju so zelo raznovrstni, zelo živi in če bi Vam hotel pripovedovati o njih, bi Vam verjetno vzel preveč časa. Zdi se mi lepo in prav, da se ob štiridesetletnici Slovenskega narodnega gledališča oziroma Drame spominjamo tudi tistega razdobja, ki ga zavzema

**E. Kraljeva kot
Rebecca v Millerjevem
»Lovu na čarovnice«**

Slovensko narodno gledališče na osvobojenem ozemlju. Zlasti zato, ker je to gledališče opravljalo svojo misijo v popolnoma posebnih, lahko rečemo enkratnih zgodovinskih razmerah in ker je to svojo funkcijo vršilo požrtvovalno ter z najboljšo voljo, čeprav iz teh prizadevanj niso zrasle takšne stvari, kot je mogoče kdo, ki je v njem delal, takrat pričakoval. To gledališče je bilo v bistvu vendarle frontno gledališče, katerega naloga je bila, dajati vojakom naše revolucije zanimive, žive predstave, najprej iz njihovega življenja samega, pa seveda tudi predstave, ki naj bi jim odprle vsaj za nekaj trenutkov pogled v nekaj drugega, kot pa je bilo okrutno in težko življenje, ki so ga živeli. Zato je to gledališče uprizarjalo poleg partizanskih tekstov n. pr. tudi Cankarja in Molièra. Če se prav spominjam, smo uprizorili »Namišljenega bolnika«. Seveda, s temi predstavami so bile velike težkoče. Ni bilo, recimo, težko najti igralce, ne naštudirati besedilo, tudi prostor je bil, manjkala pa je cela vrsta malenkosti, navidez neznatnih, ki pa so nujno potrebne, da se lahko zastor dvigne.

Rad pa bi posegel tudi nekoliko nazaj. Kadar govorimo o SNG na osvobojenem ozemlju, radi pozabimo, da so zametki tega gledališča nekoliko starejši, kot nekateri mislijo. Spominjam se namreč, ko sem

**E. Kraljeva kot
Tašča v »Svatbi
krvi« F. G.
Lorce (z A.
Levarjevo)**

leta 1942 prišel ilegalno iz Ljubljane, sem na Pugledu, v bližini Sostrega, srečal dva mlada simpatična fanta, ki sta nam priredila recitacijski večer. Ko sem se z njima bliže seznanil, sem videl, da sta to brat našega znanega igralca Koviča in pa mladi Blanč, oba izredno simpatična in talentirana človeka. Ta dva fanta sem kasneje spet srečal v Suhi krajini, ko se je tam formirala prva gledališka skupina, v kateri so bili pesnik Miran Jarc, čudoviti in duhoviti satirik Ivan Rob, brat tovariša Edvarda Kardelja Janez, potem pa neko mlado, lepo, živahno dekle, ki se je pisala Herc. Mi smo ji rekli »žvrgolišče«. Bila je pevka. Ta grupa je začela svoje delo z velikimi upi, in jaz kot pisatelj sem začel zanjo na njeno željo pisati neko enodejanlko, ki je imela takrat naslov »Sinov strel«. Do realizacije te moje kratke enodejanke takrat ni prišlo, ker smo doživeli zelo hude čase, ki so nas razgnali na vse strani in nam vzeli osvobodeno ozemlje. Naša prva gledališka grupa je končala nad vse tragično. Padel je Miran Jarc, padel Ivan Rob, ki so ga ustrelili nekje blizu Ljubljane, padli so v roški ofenzivi Blanč, Janez Kardelj in Kovič, pa tudi tisto veselo, lepo dekle, ki smo ji rekli »žvrgolišče«, je obležala nekje v Suhi krajini. Kasneje so se v Beli krajini prizadevanja za ustanovitev partizanskega

E. Kraljeva kot Darcarka v Cankarjevem »Pohujšanju v dolini šentflorjanski«

gledališča nadaljevala. Nastalo je stalno gledališče, SNG, z vsem tistim, kar gledališče spremlja. Velika prizadevanja, upi, pa tudi vse tiste male stvari, brez katerih menda ni gledališča. Zakulisne intrigice, borba za vloge, opravljanje, čenče, predvsem pa dosti veselja in smeha in dobre volje. Takrat sem zašel med režiserje tudi jaz, pravzaprav smo režirali vsi. Kot prvo predstavo smo dali Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«. Pa tudi pisati sem moral. Najprej sem tisto, kar sem delal leta 1942, predelal in razširil. Nastala je moja »Težka ura«, ki jo je potem to gledališče v režiji Filipa Kalana-Kumbatoviča po mnogih težkih urah uprizorilo z dokajšnjim uspehom. Sledili so »Raztrganci«. Njihove premiere pa žal nisem videl. Napisal sem jih, in kmalu za tem, ko sem jih oddal gledališču, odpotoval na Primorsko. Med potjo sem se ponesrečil, s kamionom smo zgrmeli v Kolpo, in tako me je potem življenjska pot zanesla daleč od SNG na osvobojenem ozemlju. »Raztrgance« sem videl šele nekoč po vojni na Viču. Tudi tam nisem imel sreče. Zgubil sem vstopnico, zato so me zapodili iz dvorane. Tako si dolgo časa nisem mogel ogledati, kakšni so pravzaprav ti »Raztrganci«, ki so povzročili tak »furore« na osvobojenem ozemlju. Tam so bile zelo hude stvari, kot so mi pripovedovali

kasneje moji tovariši. V Belo krajino so prihajale brigade in fantje so sedeli kar s puškami in mitraljezi v gledališču. Tako je bil nesrečni Jože Gale, ki je igral Ferleža, v stalni nevarnosti, da ga kateri od ogorčenih in bojevitih gledalcev ustreli.

L. FILIPIČ: No, in zdaj mogoče še kak spomin iz časa, ko ste po vojni prevzeli mesto ravnatelja tega gledališča. Takrat ste nasledili Bojana Stupico, ki je odšel v JDP v Beograd in ki se ga na našem jubilejnim pomenku spominjamo in ga, žal odsotnega, lepo pozdravljamo! — Mogoče bi nam zaupali kak enako zanimiv in enako dovtipen spomin še iz časa, ko ste vodili Dramo SNG?

M. BOR: Kadar se spominjam na tisto dobo, imam malce slabo vest. To pa zato, ker se mi zdi, da je bilo v tej hiši takrat preveč miru. Tako mi je nekoč očitala Marija Vera: »Ja, gospod direktor, to vendar ni več teater! To je kloster! Saj ni nobenih intrig več, nobenih škandalov.« No, kar se mene tiče, imam na ansambel zelo dobre spomine. Upam, da ima ansambel vsaj polovico tako dobre name. Res je sicer, da so mi očitali neko veliko napako: prihajal sem na oder s klobukom na glavi. In šele potem, ko nisem bil več direktor, sem zvedel, prej mi niso upali povedati — kako velik greh je to. Ko sem prevzemal direkcijo, so se odpirale slovenskemu gledališču popolnoma nove perspektive in spet nove težave. Na eni strani je bila v nas velika volja, nadaljevati resnično lepe in zlahtne tradicije, o katerih je govoril tovariš predsednik Vidmar, to se pravi, nikakor ne dopustiti, da bi padel nivo gledališča, da bi v gledališče prihajale razne

E. Kraljeva kot Maggie v Harrisovih »Molččih ustih« (z A. Levarjevo in J. Cesarjem)

E. Kraljeva kot Joan March v Galsworthyjevih »Oknih«

teorije, ki so umetnosti tuje, na drugi strani pa vključevati v repertoar tudi domača dela, da bo lahko občinstvo videlo na teh deskah tudi sebe, svoje lastno življenje, svoje lastne probleme. Je pa že tako v življenju literature, da je dramatika ena izmed najtežjih zvrsti, mogoče tudi zategadelj, ker je vsaka drama tudi javen dogodek. Recimo, če napišete novelo, roman, se tiska in ko je natiskana, postane intimen dogodek bralca — premiera je v njem — medtem ko drama polno zaživi šele na odru; in jaz imam občutek, recimo, da je slovenska drama navzlic vsem prizadevanjem tudi zato v krizi in da najbrže še dalj časa bo. Zdi se mi pa, da gledališče svoje misije ne more opravljati v tisti meri, kot bi bilo potrebno, brez zelo pogumnega, čeprav kritičnega uprizorjanja domačih del. Tega se naša Drama tudi zaveda. Drami ne moremo očitati, da te svoje misije ni vršila, niti za predvojno dobo, niti za povojno, kajti spominjam se, kaj so mi pravili moji kolegi v Beogradu. Tam dolga leta po vojni ni bila v Srbskem narodnem gledališču uprizorjena niti ena domača noviteta, medtem ko v tem gledališču ne mine sezona, ne da bi bilo uprizorjeno kakšno domače delo. Drugo vprašanje pa je, kakšna so ta dela. Ali so ta dela takšna, da so te hiše vredna. Mislim, da v tem pogledu čaka na eni strani nas slovenske pisatelje-dramatike, na drugi strani pa slovensko gledališče še velika naloga. In če pozdravljam to štiri-desetletnico, jo pozdravljam predvsem kot slovenski pisatelj, in v imenu slovenskih pisateljev z mislijo, ki sem jo izrekel že prej, se

pravi, da bi bilo to sožitje slovenske dramatike in slovenskega gledališča še tesnejše in plodnejše, kot je bilo doslej.

L. FILIPIČ: Mislim, da tudi igralka Duše Počkajeve ni treba predstavljati.

Draga Duša, v gledališče in v umetniški zbor Drame SNG ste se vključili po redni poti, po temeljitem akademskem strokovnem študiju. Pripadate prvi generaciji študentov slovenske igralske akademije, kjer ste se šolali v razredu pokojnega Ivana Levarja. Zaupajte nam, prosim, in našim dragim gostom seveda, kako ste se vraščali v preizkušeni starejši dramski umetniški zbor? Kaj sodite o položaju slovenskega gledališkega umetnika danes in morda o njegovih perspektivah?

D. POČKAJEVA: Res je: pripadam prvi generaciji slovenskih igralcev, ki jim je bila dana možnost, da so se redno šolali na slovenski gledališki akademiji. Prihranjeno nam je bilo marsikaj hudega, kar so morale prestajati v preteklosti naše starejše kolegice in kolegi: šolanje na tujih akademijah ali forsirano šolanje že v poklicu, prehod iz drugega jezikovnega območja v domačega, in še marsikaj. Danes nam je že docela nepojmljivo, kako je bilo mogoče študirati igrilstvo na primer na nemški akademiji, nato pa stopiti na domače deske. Ta prehod je moral terjati prav garaške napore.

V primeri s pogoji, v katerih so delali naši starejši kolegi, ki so morali predstave in vloge tako rekoč producirati na tekočem traku, vsak teden po eno, so pogoji, v katerih delamo danes, mnogo bolj dovoljni za ustvarjalno umetniško delo, kar pa žal še ne pomeni, da so optimalni.

Ko smo moji kolege in jaz prišli z Akademije in se vključili v umetniški zbor Drame SNG, so nas starejši tovariši zelo lepo sprejeli in nam pomagali. Pomagajo nam še danes z nasveti in z izkušnjami.

E. Kraljeva kot Bella v drami »Globoko so korenine« (s S. Cesnikom)

**E. Kraljeva kot
Vesnina teta v filmu
»Ne čakaj na maj«**

**E. Kraljeva kot Tona
v Goldonijevih
»Primorskih zdrahah«**

Upam, da bomo tudi mi kmalu sposobni, pomagati drugim. Upam, tudi, da bo najmlajša generacija, ki prihaja, našo pomoč pripravljena sprejeti. Tem najmlajšim želim, da bi se med nami počutili enako lepo in dobro kot smo se počutili mi v preizkušenem starem ansamblu, ki je ustvaril temelje današnjemu nivoju našega gledališča. Sprejeto izročilo spoštujemo in ga želimo razvijati in dvigati z vsem, kar zmoremo in znamo!

L. FILIPIČ: In zdaj: kritika! Mlada generacija strogih kritikov. Med nami sta vodilna predstavnika te mlade generacije. Urednik »Ljudske pravice« in »Ljubljanskega dnevnika«, Marijan Javornik, in dramaturg Televizije Ljubljana, Vasja Predan.

Dragi Marijan, dragi Vasja! Že več let kot kritika sistematično spremljata delo Drame SNG. Ne zastavljal bi Vama nobenega konkretnega vprašanja, nobenega direktnega vprašanja hočem reči, marveč Vaju prosim, da nam in našim dragim gostom povesta svojo misel ob jubileju, v trenutku, ko povezujemo izročilo in načrte za nadaljnji razvoj, v trenutku, ko gledamo nazaj in naprej.

**E. Kraljeva
v Preradovičevi
»Najboljši
vlogi tete Olge«
(z njo E. Starčeva
in R. Nakrst)**

M. JAVORNIK: Kot marsikdaj, se kritik tudi na tem pomenku znajde v nehvaležnem položaju. Tovariš Filipič je nama z Vasjo Predanom zastavil vprašanje, ki je kaj nedoločno, tu preobsežno, tam preozko, pa naj si sama poišče pot iz zagate. Starejši gledališki delavci in ljudje, ki so že dolga leta s kritičnim peresom spremljali rast, vzpone in padce našega slovenskega osrednjega gledališča, so pravzaprav povedali že vse, kar je bistvenega umestno povedati ob jubileju, kakršen je današnji. Njihova beseda je bila dovolj slovesna in je tudi s primernim toplim čustvom razgrinjala pred nami najznačilnejše spomine iz preteklosti, iz časov, ko so naši gledališki delavci samotež, z velikim trudom, naporom in prizadevanjem vlekli voz slovenske boginje Talije po hrapavih in kotanjastih kolesnicah, da so ga pripeljali po klancu do visoke stopnje, ki ga zdaj uvršča med gledališča najbolj omikanih gledaliških narodov. Biti prerok, napovedovati prihodnost, pa je zmeraj nehvaležna stvar in najmanj pritiče to opravilo kritiku, kajti to prihodnost napoveduje vselej in predvsem gledališče samo. Česa naj bi se torej v kratkih, pretrganih mislih spomnil, da bi bilo količkaj novo že po vsem, kar je bilo povedanega, in še količkaj zanimivo ob današnjem jubileju, ki odganja kritično misel od polemичnosti v spoštljivo slovesnost? (Nadaljevanje prihodnjič)

TOVARNA PISALNIH STROJEV

LJUBLJANA - SAVLJE, telefon 382-255

proizvaja:

ZA PISARNO pisalni stroj »Emona« valj 30 cm — pisalni stroj
»Emona«, valj 45 cm — razmnoževalni stroj Tops-Gestetner

ZA DOM pisalni stroj portable »Sava« s plačilom tudi na
dveletni potrošniški kredit.

IEV · LJUBLJANA
INDUSTRIJA ZA ELEKTROZVEZE
JUGOSLAVIJA

PROJEKTIRAMO
RAZVIJAMO
DOBAVLJAMO

kratkovalovne in ultrakratkovalovne sprejemno-oddajne aparature, aparature za usmerjene brezžične zveze, televizijske naprave, elektronske merilne in kontrolne instrumente, naprave za regulacijo in napajanje, sestavne dele za radio in elektrotehniko, VF keramiko, magnete, ferite, vse vrste avtomobilskih in miniaturnih žarnic, fotocelice, izolacijske in zaščitne mase ter metalizacijske in VF izolacijske lake.

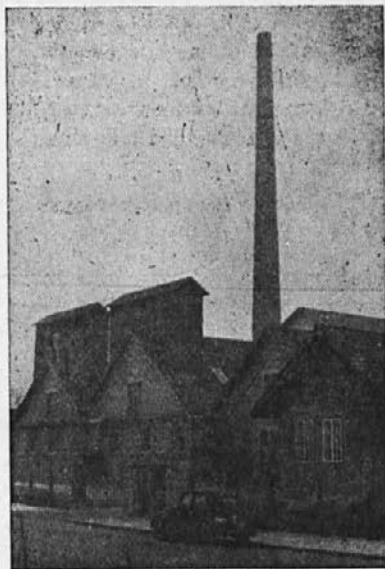
INDUSTRIJA ZA ELEKTROZVEZE
Ljubljana — Jugoslavija

TOVARNA KOVINSKE
EMBALAŽE - LJUBLJANA

proizvaja vse vrste litografirane embalaže — kot embalažo za prehranbeno industrijo, gospodinjsko embalažo, bonboniere za čokolado, kakao in bonbone ter razne vrste litografiranih in ponikljanih pladnjev. Razen tega proizvodimo električne aparate za gospodinjstva kot n. pr. električne peči.

Izdelujemo tudi pribor za avtomobile in kolesa, in sicer avtomobilске žaromete, velike in male, zadnje svetilke, stop-svetilke, zračne zgoščevalke za avtomobile in kolesa ter zvonce za kolesa. Izdelujemo tudi pločevinaste litografirane otroške igrače.

Tovarna kleja

LJUBLJANA

ŠMARTINSKA 50

Telefoni: 30-368 in 30-611

Brzjav: »OSSA«

Proizvaja:

kostne in kožne kleje, želatino tehnično in prečiščeno, tehnične maščobe, gnojila in krmila

Prijavite pravočasno svoje potrebe, ker vas med letom zaradi omejene proizvodnje ne bomo mogli upoštevati

10 tableta

Phenalgol

PROTIV BOLOVA

„Lek“ LJUBLJANA

Odobr. KZL: 373/54

*Dobite
ga v
vsaki
lekarni!*

**Uvoženo in lepo domače sadje
ter zelenjavo imamo po
zmernih cenah vedno v zalogi:**

»VIŠNJA«, Gradišče 7, pri Drami

»VIŠNJA«, Arkade, trg

»VIŠNJA«, Vodnikov trg

Naše sprejemnike, ki so splošno znani po svoji kakovosti in elegantni izvedbi, lahko nabavite v vseh strokovnih trgovinah!

Cene so nizke in vsakomur dostopne!

TRGOVSKO PODJETJE

Svila

(BIVSI URBANC)

*v Ljubljani
pri Prešernovem
spomeniku*

*priporoča
obiskovalcem
gledališča
svoje bogate
zaloge svile
in drugih
tkanin!*

Vse za
**FOTO
KINO**

dobite najugodnejše v trgovinah
trgovskega podjetja

Fotomaterial

LJUBLJANA

na Cankarjevi c. 7, telefon 22-509
in Titovi c. 28, telefon 22-321

Poštni predal 420

IZBRANA DELA F. M. DOSTOJEVSKEGA,

od katerih so doslej izšli naslednji romani:

BRATJE KARAMAZOVI, I. in II.,

polplatno . . . . . din 2600'—

IZPOVED MLADEGA ČLOVEKA,

polplatno . . . . . din 1600'—

PONIŽANI IN RAZŽALJENI,

polplatno . . . . . din 1200'—

V programu so še za leto 1959:

IDIOT

ZAPISKI IZ MRTVEGA DOMA

SELO STEPANČIKOVO

BELE NOČI

BESI

Odplačujete lahko na obroke.

Naročila sprejema:

Državna založba Slovenije

**LJUBLJANA - Mestni trg 26, Čopova ulica 3,
Trg revolucije 19.**

**Snegulčica
bi bila
še lepša
če...**

Marta

